

روان‌شناسی بالینی

با تجدیدنظر و اضافات

نویسنده

دکتر سعید شاملو

www.ketab.ir

ویراستاری: گروه علمی رشد

تهران - ۱۴۰۲

سخنی با شما مدرس محترم و دانشجوی عزیز

چندی است که شاهد کاهش شمارگان کتاب، به ویژه کتاب‌های دانشگاهی، هستیم. تکثیر و کپی‌ها و پی‌دی‌اف‌های غیرمجاز از کتاب‌ها در محیط دانشگاه به این معضل دامن می‌زند. شما مدرس محترم ممکن است صرفاً به خاطر کمک به دانشجویان و صرفه‌جویی در هزینه تهیه کتاب، به آنها توصیه کنید که به جای خرید کتاب، از کپی بخش‌هایی از آن استفاده کنند. شما دانشجوی عزیز ممکن است بپندیشید که با کپی از روی کتاب، هزینه‌ای کمتر برای تهیه آن پرداخت کرده‌اید (هرچند که غالباً چنین نیست)، اما حاصل این اعمال خلاف قانون چیزی جز بی‌رغبتی به تلاش فرهنگی و ارائه دستاوردهای جدید در عرصه علم نیست. با ترویج استفاده از کپی‌ها و پی‌دی‌اف‌های غیرمجاز که بدون رضایت نویسنده و مترجم و ناشر تهیه می‌شود:

- موجب ترک فعالیت‌های علمی و فرهنگی، بی‌انگیزگی در این امور خطیر و بروز مشکلات و خسارت‌های جبران‌ناپذیر به قشر فرهنگی جامعه نشویم.
- باعث ورشکستگی صنعت نشر و به دنبال آن بیکاری قشر عظیمی از کارکنان این عرصه از ناشر گرفته تا حروفچین و طراح و صحاف نشویم.
- افرادی غالباً ناآگاه و به ندرت سودجو را به اعمال نامشروع و خلاف قانون تشویق نکنیم و خود آنها و خانواده‌هایشان را دچار عواقب کسب درآمد و ارتزاق از راه حرام و تعدی به حقوق دیگران نسازیم.
- بیایید به آینده میهنمان و فرزندانمان بپندیشیم. بیایید به آینده علم و دانش در کشور عزیزمان که زمانی مهد علم و ادب بود بیشتر بها دهیم.

شاملو، سعید، ۱۳۸۳-۱۳۰۸

روانشناسی بالینی / نویسنده سعید شاملو، تهران: رشد، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۳۴۴ ص.

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۱۵-۲۶-۲

۱. روانشناسی بالینی. الف. عنوان.

کتابنامه: ص. ۳۴۳.

رده‌بندی دیویی: ۶۱۶/۸۹

رده‌بندی کنگره: ۲/۹ ش / RC۴۶۷

شماره کتابشناسی ملی: ۱۷۵۱۳-۷۹ م

روان‌شناسی بالینی

با تجدیدنظر و اضافات

نویسنده: دکتر سعید شاملو

ویراستاری: گروه علمی رشد

چاپ بیست و یکم: ۱۴۰۲ - شمارگان ۲۵۰۰ نسخه

چاپ بیستم: ۱۳۹۶ - چاپ نوزدهم: ۱۳۹۵ - چاپ هجدهم: ۱۳۹۳

چاپ هفدهم: ۱۳۹۲ - چاپ شانزدهم: ۱۳۹۲ - چاپ پانزدهم: ۱۳۹۰

چاپ چهاردهم: ۱۳۹۰ - چاپ سیزدهم: ۱۳۸۹ - چاپ دوازدهم: ۱۳۸۸

چاپ یازدهم: ۱۳۷۶ - چاپ دهم: ۱۳۸۵ - چاپ نهم: ۱۳۸۴

چاپ هشتم: ۱۳۸۲ - چاپ هفتم: ۱۳۸۱ - چاپ ششم: ۱۳۷۶

چاپ و صحافی: قلیف کتاب

این کتاب با کاغذ حمایتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به چاپ رسیده است.

© کلیه حقوق چاپ و نشر این اثر برای انتشارات رشد محفوظ است.

هرگونه استفاده تجاری و تکثیر و انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه‌ای از جمله زیراکس، فتوکپی، کتاب الکترونیکی و پی‌دی‌اف، کتاب صوتی، انتشار در سایت‌ها و فضای مجازی، و ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی و پخش آن بدون دریافت مجوز قبلی و کتبی از ناشر ممنوع و قابل پیگرد قانونی است.

اشاره به مطالب کتاب یا نقل بخش‌هایی از آن برای نقد و بررسی در رسانه‌های چاپی و الکترونیکی و رادیو و تلویزیون با ذکر منبع، بلامانع است.

مرکز نشر و پخش کتاب‌های روان‌شناسی و تربیتی

ساختمان مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان شهدای زاندارمری، شماره ۴۱، تلفن: ۶۶۴۰۴۴۰۶

فروشگاه: میدان انقلاب، روبروی سینما بهمن، خیابان منیری جوادید (اردیبهشت)، شماره ۷۲

تلفن: ۶۶۴۹۷۱۸۱-۶۶۴۹۸۳۸۶-۶۶۴۱۰۲۶۲

تهران - ۱۴۰۲

فهرست مطالب

مقدمه - پیشگفتاری بر چاپ هشتم با تجدیدنظر	۱۱-۱۳
فصل اول: تاریخچه	۱۸
قسمت اول: روان‌شناسی بالینی در گذشته و حال - روان‌شناسی مرضی	۱۹-۲۰
پیدایش روان‌شناسی بالینی - روان‌شناسی بالینی جدید - آزمون هوش	۲۳-۳۱
آزمون شخصیت - ایجاد تکنیک‌های روان‌شناسی	۳۲-۳۳
قسمت دوم: وضع روان‌شناسی بالینی در جهان - آمریکای شمالی	۳۵
انگلستان - نروژ - سوئد - چکسلواکی - سوئیس - لهستان - روسیه (شوروی سابق) - هندوستان - ترکیه - ژاپن - مصر - آفریقای جنوبی - برزیل - کوبا - مکزیک - آرژانتین	۳۹-۴۲ ۴۴-۴۷
قسمت سوم: روان‌شناسی بالینی در ایران	۴۹
برنامه‌های موجود در دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا	۵۰
برنامه‌های موجود کارشناسی ارشد (MS) و دکترا (Ph.D) در روان‌شناسی بالینی	۵۲
۱- برنامه کارشناسی ارشد در روان‌شناسی (روان‌شناسی رشد پیشرفته)	۵۲
۲- برنامه دکترا روان‌شناسی بالینی - مشخصات روان‌شناسی بالینی	۵۲-۵۳
رابطه مطالب نظری و عملی در روان‌شناسی بالینی	۵۴
فصل دوم: روشهای علمی	۵۶
مشاهده علمی - اندازه‌گیری کمی در روان‌شناسی - تئوریهای علمی	۵۸-۶۱
استفاده از آزمایش - اصل کنترل - نمونه‌گیری - علت و معلول	۶۳-۶۵
قوانین و نظریات علمی در روان‌شناسی بالینی - قضاوت بالینی	۶۶-۶۷
فرایند و اعتبار قضاوت بالینی - تفسیر بالینی	۶۸

مقدمه

از عمر روانشناسی به شکل علمی و منظم، فقط حدود یک قرن می‌گذرد؛ ولی رشد آن در چند سال اخیر اعجاب‌آور بوده است. این رشته هم مانند علوم دیگر، همزمان با ازدیاد روزافزون دانش رشته‌های تخصصی به وجود آمد و امروزه در امریکا، بیش از ۴۰ بخش دارد و هر بخش علاقه و مهارت خاصی را عرضه می‌کند؛ ولی در ۲۰ سال اخیر، هیچ یک از رشته‌های روانشناسی، به اندازه روانشناسی بالینی پیشرفت نکرده است و تعداد افرادی که در این بخش تحقیق می‌کنند، از رشته‌های دیگر روانشناسی به مراتب بیشترند.

چنان‌که به تدریج روشن خواهد شد، امروزه روانشناسان در مورد موضوع روانشناسی بالینی توافق کامل ندارند. سرعت پیشرفت در این رشته به حدی بوده که زمان کافی برای ایجاد برنامه معین باقی نگذاشته است. آنچه که موضوع را پیچیده‌تر کرده، این است که تعداد زیادی از روانشناسان بالینی به کارهای عملی پرداخته و فقط عده کمی از این متخصصین به آینده آن به عنوان رشته‌ای از علوم توجه می‌کنند. این دو گروه، همیشه در مورد چگونگی وظایف و هدفهایی که روان‌شناس بالینی باید داشته باشد، و فعالیت‌هایی که باید انجام دهد، با یکدیگر مخالفت می‌ورزند.

دانشجو به منظور آشنایی کامل با مسائل حرفه‌ای و موضوع روانشناسی بالینی باید در وهله اول اطلاعاتی درباره تاریخچه پیدایش و تکامل این رشته داشته باشد. بنابراین، فصل اول را به بحث درباره تکامل عوامل مختلفی که در پیدایش و پیشرفت روانشناسی بالینی مؤثر بوده‌اند، اختصاص داده‌ایم؛ سپس به تشریح فعالیت‌های اخیر، به خصوص پیدایش وسائل و ابزار کار و تکامل حرفه‌ای روان‌شناس خواهیم پرداخت. در پایان، موقعیت فعلی روانشناسی بالینی و مسائل حرفه‌ای موجود در آن را مورد بحث قرار می‌دهیم.